PAVOL ŽIGO*

Vývin substantívnej deklinácie v slovanských jazykoch

ŽIGO, P.: The Development of Substantive Declension in the Dialects of the Slavic Languages. Slavica Slovaca, 53, 2017, No. 3-4, pp. 132-142 (Bratislava).

A subject of the paper *The Development of Substantive Declension in Slavic Languages* is based on an extensive field research of the Dialects of all Slavic languages. The territory of the research is delimited by the international Slavistic project *Slavic Linguistic Atlas* the database of which is formed by answers to 3400 questions within 853 localities of the overall Slavic territory. However, not all the forms of all the substantive paradigms are presented, but only the selected representative phenomena testifying to the natural constitutive processes of the national languages in connection with the phonetic changes proving the specific character of the linguistic development under the influence of a genetically homogeneous or heterogeneous environment and testifying to linguistic changes as results of intercultural, inter-lingual and probably also inter-confessional influences. The final part of the publication is oriented upon the constitutive processes of substantive declination in the Slavic macro-areas (South-Slavic, West-Slavic, and East-Slavic – and within them also in the particular Slavic languages) from the point of view of "otherness" and "foreignness", i. e. from the point of view of the original and non-original grammatical endings in the particular declension types. The genuine basis of the transgression from the original domestic elements to the new ones gets manifested not only within the adaptation processes of the lexical level, but its basis is hidden in the long-term stabilization processes, in systemic changes by which the inner structure of the language, the area of the distribution of changes, and their impact upon the typological substance of the language are modified. By its interpretative character, the paper *The Development of Substantive Declension in Slavic Languages* aims at integrating the genetic, areal as well as typological aspects of the investigated domain.

Substantive Declension, Slavic languages, Slavic Linguistic Atlas, Dialectology, Comparative Typology.

Spracovanie substantívnej deklinácie v rámci projektu *Slovanský jazykový atlas*, ktorý využíva nárečový materiál z celoslovanského územia, poukazuje na potrebu jeho komplexnej interpretácie. Praslovanská genéza, rozpad jej jednoty a konštitutívne obdobie boli aj začiatkom diferenciácie morfologických štruktúr pôvodných slovanských makroareálov. Tieto areály – ako dokazuje heuristický materiál – z hľadiska ďalšieho morfologického vývinu nie sú identické s „predpokladaným" genetickým ani územným členením slovanských jazykov. Preto sa spracovanie substantívnej deklinácie svojou podstatou vymyká z klasického areálového opisu a speje od geneticko-areálovej charakteristiky aj k areálovo diferencovanej typologickej interpretácii. Súčasný stav v prirodzených jazykových útvaroch je výsledkom množstva vnútroparadigmatických aj medziparadigmatických analogických procesov, ktorých výsledkom je zložitá areálová distribúcia javov, podmienená jazykovým prostredím a často aj externým tlakom okolia. Postupná rekonštrukcia súčasných tvarov a ich synchronická aj diachronická interpretácia odhaľuje vysokú poznávaciu hodnotu spracúvaného jazykového materiálu. Táto interpretácia si vyžaduje presvedčivú metodológiu, ktorá objektivizuje prirodzenú podstatu vývinu slovanských jazykov z ich genetického, areálového aj typologického hľadiska. Syntéza týchto troch hľadísk pri interpretácii vývinu substantívnej deklinácie odhaľuje aj

* Prof. PhDr. Pavol Žigo, CSc., Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Gondova 2, 814 99 Bratislava.

teoretickú podstatu inakosti či cudzosti v jazyku a umožňuje identifikovať ústup pôvodných prvkov pred funkčnejšími prvkami interného aj externého pôvodu.

Kartograficky spracovaný jav z oblasti substantívnej deklinácie si vyžaduje prístup, ktorý okrem východiskovej, genetickej podstaty vystihuje evolúciu, podmienenú nielen konštitutívnymi tendenciami jednotlivých slovanských jazykov z hľadiska ich vnútorného vývinu, ale okrem genetickej podstaty každého z jazykov v ich pomigračnom, integračnom a najmä konštitutívnom období si vyžaduje aj ohľad na areálové špecifiká, odrážajúce okrem polohy aj externé tlaky typologickej povahy. Odlišnú mieru divergencií vo vývine jednotlivých slovanských jazykov možno ilustrovať nielen súčasným stavom v kodifikovaných podobách, ale najmä v ich prirodzených jazykových útvaroch, v nárečiach. Východiskom komplexnej interpretácie morfologických štruktúr celoslovanského areálu môže byť staršie konštatovanie Ľ. Ďurovič, ktorý upozornil na paradox v klasifikácii slovanských jazykov: „...Как это ни странно, не существует классификации славянских языков, основывающейся на данных их современного состояния. Разделение на западно-, южно- и восточнославянские, или на южные и северные славянские языки базирует на географических данных и подгоняет языковые факты – notabene исторические – под эту заранее созданную схему. Классификация на основании рефлексов определённых праславянских звуковых сочетаний исходит из положения свыше 1000 лет тому назад и полностью игнорирует то специфическое, что отдельные славянские языки выработали в течение своего самостоятельного развития.“[1]

Jednou z ciest synchronickej morfologickej diferenciácie jednotlivých slovanských jazykov sa stala charakteristika ich morfotaktickej podstaty – sledovanie alternácie konsonantov v tvarotvornom základe podstatných mien a slovies:[2]

menný základ	+	+	-	-
slovesný základ	+	-	+	-
	ukrajinčina	macedónčina	ruština	slovinčina
	bieloruština	čeština		slovenčina
	bulharčina			
	srbčina/chorvátčina			
	poľština			
	horná lužická srbčina			

Obr. 1. Konsonantické alternácie v menných a slovesných tvarotvorných základoch.

Na charakteristiku substantívnej deklinácie rozsiahleho slovanského areálu zo syntetizujúceho synchronického ani diachronického hľadiska dnes už takáto charakteristika nepostačuje. K vyčerpávajúcej interpretácii súčasnej areálovej aj typologickej diferenciácie slovanského jazykového areálu možno dospieť vtedy, ak sa nájde ochota či schopnosť s nadhľadom interpretovať nielen stav v jednotlivých spisovných jazykoch ako kompromisných riešeniach, predpokladajúcich optimálne obmedzenia množstva variantných a dubletných podôb, ale ho porovnať s prirodzeným vývinom jazykov s ohľadom na všetky vrstvy ich stratifikácie.

Substantívna deklinácia slovanských jazykov sa vyznačuje množstvom divergentných aj konvergentných tendencií so stopami analogických procesov, ale aj anomáliami, vyplývajúcim z podstaty ďalších gramatických kategórií – menného gramatického rodu, životnosti. Z nich vyplýva potreba komplexnejšieho prístupu interpretácie dubletných aj variantných gramatických

[1] Дюрович, Любомир: Типология флективной основы в славянских языках. In: Scando-Slavica, 1973, roč. 19, č. 4, s. 225-243. Ďurovič, Ľubomír: O slovenčine a Slovensku. Vybrané štúdie. Zv. I. Bratislava: Veda, 2004, s. 125-139.
[2] Дюрович, Любомир: Типология флективной основы в славянских языках, op. cit., s. 227.

koncoviek v jednotlivých slovanských jazykoch a ich miery v jednotlivých makroareáloch, resp. národných jazykoch. Na podstatu tejto problematiky – v súvislosti so slovenským jazykom – upozornil ešte E. Pauliny[3] tým, že navrhol vzdať sa fonologického, resp. fonetického prístupu ich riešenia a upozornil na syntaktickú aj sémantickú podstatu problému.

Vysvetľovanie súčasného stavu, akokoľvek sa teoretická jazykoveda odvoláva na „používateľov jazyka" a odmieta systémový prístup, sa nezaobíde bez rešpektovania zložitého vývinového procesu. Špecifickosť vývinu substantívnych paradigiem dokazuje ich súčasný stav v jednotlivých areáloch, ktorý rovnako potvrdzuje ako aj vylučuje vzájomné medzijazykové vplyvy a svedčí o zložitých a špecifických znakoch každého národného jazyka a jeho ďalšom vnútornom členení. Zmeny na úrovni spisovných čí národných jazykov možno umelo „vymedzovať" administratívnym ohraničením štátnych útvarov, ale ich prirodzenú distribúciu možno identifikovať len rešpektovaním presahov za administratívne vymedzené hranice, ktoré nijak nemožno stotožňovať s jazykovými hranicami. Vývin národných jazykov sa však v morfologickej rovine – hovoríme o nej preto, lebo ona je predmetom našich interpretácií – smerom k prítomnosti čím ďalej tým viac vzďaľoval od „očakávaného" či „predpokladaného" územného členenia, totožného s geneticky podmienenými praslovanskými makroareálmi. Narúšanie ich vnútornej homogenity je dôkazom odvekej prítomnosti inakosti v jazykovom vývine. Teoretické postuláty aj interpretácia materiálu v tejto etape poznávania pravej podstaty problému obsahujú veľké množstvo protirečení, ktoré s ohľadom na rozsah problematiky aj rozsah príspevku dokumentujeme piatimi vybranými príkladmi, ktorými chceme ilustrovať nevyhnutnosť komplexnej interpretácie morfologickej problematiky.

Typickým príkladom postupnej vývinovej diferenciácie slovanského jazykového areálu sú štruktúrno-typologické rozdiely, ktoré na jednej strane svedčia o snahe stabilizovať v západnej južnoslovanskej laterálnej oblasti kontaktov s neslovanským jazykovým územím pôvodnú gramatickú koncovku, ale súčasne unifikovať tvarotvorný základ odstránením alternácie veláry v koreňovej morféme. Tento proces možno ilustrovať vybraným javom lokálu singuláru slova *vlk* na území slovinských nárečí (štvorcové symboly na obr. 2, porovnaj s obr. 1) a stability homogénneho východoslovanského jazykového makroareálu (s výnimkou menších častí ukrajinských nárečí s alternáciou spoluhlások v tvarotvornom základe – tmavšie mikroareály na obr. 2). Na druhej strane je veľká časť západoslovanského, južnoslovanského aj východoslovanského jazykového areálu svedectvom pôvodného vnútrojazykového napätia a postupnej stabilizácie tvarotvorného základu analogického s pôvodnou *u*-kmeňovou deklináciou s lokálovou koncovkou -*u* (tmavé okrúhle symboly), resp. aj formovaním sa kategórie životnosti a v jej dôsledku vyrovnávaním tvarov lokálu s datívom – koncovkou -*ovi.* Tento jav sa v tomto prípade najintenzívnejšie prejavil v slovenských a ukrajinských nárečiach, v časti českých a moravských nárečí a v juhozápadnej časti súčasných nárečí na administratívnom území Bieloruska. Výskyt vývinových tendencií – ako vidno z ich súčasného stavu – nekorešponduje s klasickým genetickým ani areálovým členením slovanských jazykov. Analogickými procesmi sa vyznačoval aj vývin východnej laterálnej časti južnoslovanského areálu: stabilizácia morfologických štruktúr sa ocitla pod výrazným externým vplyvom iného – neslovanského typu jazyka a dôsledkom sa stala redukcia prvkov substantívnej paradigmy s odlišným funkčným zaťažením predložky. Na tento slovný druh sa v dôsledku stabilizácie typologicky odlišných tvarov *casus generalis universalis* (aj *casus generalis obliquus*) presúva gramatický význam postponovanej pôvodnej gramatickej morfémy do antepozície (pojmom *casus generalis* sa označuje jav, kde sa v paradigme plnovýznamového slovného druhy vyskytuje jediná forma a gramatický význam tvaru preberá pred-

[3] Pauliny, Eugen: Genitív sg. vzoru dub. Slovo a tvar, 1949, roč. 3, č. 1, s. 40-41.

ložka[4]). Areálovo či hláskoslovne pôvodne homogénny priestor južnoslovanských jazykov sa vývinovo diferencoval na morfologicky, resp. typologicky diametrálne odlišné oblasti.

Pôvod takéhoto diferencovaného vývinu treba vnímať na pozadí rozličnej intenzity interných aj externých impulzov. Dokazuje ich vývin genitívu plurálu slova *mesiac*, na ktorom sa v rámci jednotlivých slovanských jazykov prejavili viaceré unifikačné tendencie s prevahou dvoch základných stabilizačných smerov: unifikáciou maskulín ustálením pôvodnej *u*-kmeňovej koncovky *-ov* (tmavé štvorcové symboly na obr. 3) na jednej strane, intenzita kontrakcie a v jej dôsledku inklinácia k substantívnemu typu pôvodnej *i*-kmeňovej deklinácie (*-í*, trojuholníkové symboly na obr. 3) a typická oblasť *casus generalis universalis* na území juhovýchodosrbských, bulharských a macedónskych nárečí (variantné detaily týchto procesov a vývinové jednotlivosti vysvetľuje legenda na obr. 3).

Typickým prejavom formovania sa nových kategoriálnych významov a ich odrazu v paradigmatickej štruktúre je kategória životnosti v triede maskulín. Prejavila sa nielen vnútroparadigmatickým vyrovnávaním tvarov akuzatívu podľa genitívu v singulári aj pluráli, ale aj v nepriamych pádoch vyrovnávaním lokálu a datívu pôvodnej *u*-kmeňovej deklinácie (*k synovi* > *o synovi*), ale aj stabilizáciou tejto analógie v triede všetkých životných maskulín. Intenzita kategórie životnosti a jej dôsledky na ostatné deklinačné paradigmy – napr. substantíva pôvodnej *i*-kmeňovej deklinácie (typ *hosť*) či *jo*-kmeňovej deklinácie (typ *muž*) – sa prejavila ako typický morfologický prvok západoslovanského jazykového areálu. Svedčia o tom medziparadigmaticky ustálené „nové“ tvary datívu singuláru slova *muž*, t. j. podoby *mužovi/muževi* (tmavé trojuholníkové symboly na obr. 4) oproti pôvodným tvarom *mužu* (svetlé štvorcové symboly, obr. 4) a typickým juhovýchodoslovanským tvarom *casus generalis*.

Uniformná transparentnosť pádovej koncovky *-ovi* v datíve singuláru maskulín z pôvodnej *u*-kmeňovej deklinácie sa tak prejavila na stabilizácii vnútroparadigmatických vzťahov datív – lokál singuláru životných maskulín. Tento nejednotný proces sa vyznačoval dvoma protichodnými tendenciami – zachovaním pôvodnej podoby lokálu singuláru *o*-kmeňov **o brate*[5] v rozsiahlej časti ruského nárečového areálu[6] a na území poľských nárečí. Tlak vnútroparadigmatickej analógie sa v plnej miere prejavil na prieniku uniformne transparentnej koncovky *-ovi* z datívu singuláru aj do lokálu singuláru. Predpokladom takýchto analogických procesov boli podľa E. Paulinyho[7] doznievajúce zmeny v hláskosloví, konkrétne odstraňovanie alternácií typu *človek – o človece, duch – o duse/o duše*, ktoré sú späté so zánikom jerov a so stabilizáciou mäkkostnej konsonantickej korelácie (porovnaj obr. 2). Nazdávame sa, že sa tento proces začal ešte v čase pôvodných praslovanských alternácií ako proces proti destabilizácii tvarotvorného základu.[8] Spracovanie nárečového materiálu z celoslovanského územia, ako aj podrobnejšia charakteristika tohto javu v slovenských nárečiach dokazujú, že vnútroparadigmatická väzba datívu a lokálu

---

[4] O podstate predložiek z významového aj funkčného aspektu v slovenskom jazyku pozri diskusiu Horák, Emil: Metodologické a teoretické východiská opisu sémantiky slovanských predložiek. Slovenská reč, 1976, roč. 41, č. 2, s. 85-97, Horák, Emil: Metodologické východisko opisu sémantickej štruktúry slovanského predložkového systému. Slavica Slovaca, 1978, roč. 13, s. 8-18, Oravec, Ján: K základom opisu sémantickej štruktúry slovenských predložiek. Slovenská reč, 1976, roč. 41, č. 2, s. 98-102, Oravec, Ján: K systému prvotných predložiek v slovenčine. – In Mistrík, Jozef (red.): Studia Academica Slovaca. Zv. 11. Prednášky XVII. letného seminára slovenského jazyka a kultúry. Bratislava: Alfa, 1982, s. 405-413.

[5] Naša interpretácia nemá byť vyčerpávajúcim etymologickým výkladom podoby **bhrātēr*.

[6] Kvôli lepšej identifikácii symbolov obmedzujeme schému o severovýchodoruský areál, v ktorom je výskyt formy v porovnaní so zobrazovanou časťou identický.

[7] Pauliny, Eugen: Vývin slovenskej deklinácie. Bratislava: Veda, 1990, s. 35-36.

[8] Дюрович, Любомир: Типология флективной основы в славянских языках, op. cit., s. 227.

singuláru maskulín sa stala súčasťou formovania kategórie životnosti na území českých, slovenských a veľkej časti aj ukrajinských nárečí. Oporou tohto tvrdenia je aj vyrovnávanie tvarov datívu a lokálu singuláru životných maskulín v tých areáloch, kde sa stabilizovala pádová koncovka *-u*. Zdalo by sa, že ide o pôvodnú motiváciu vzťahu datívom lokálu pôvodných *o*-kmeňov; vývinová charakteristika nárečí v slovinskom, chorvátskom, srbskom a bosniackom nárečovom areáli však dokazuje, že tu ide o pôvodnú *u*-kmeňovú koncovku.[9] Problematika pádov casus generalis v bulharských a macedónskych nárečiach má vnútorne členenú distribúciu: v časti bulharských nárečí sa v lokáli ako *casus generalis obliquus* po stabilizácii kategórie životnosti ustálila forma genitívu/akuzatívu *brata*, druhá časť bulharského areálu a územie macedónskych nárečí sa vyznačuje formou *casus generalis universalis*, totožnou s nominatívom singuláru[10] (obr. 5). Súhrnne možno konštatovať, že rovnaký vývin tohto javu potvrdili aj ďalšie výskumy životných maskulín patriacich pôvodne do iných deklinačných kmeňov.[11] Areály s uniformne transparentnou koncovkou *-ovi* možno z typologického hľadiska charakterizovať ako priestor s tendenciou so zvýšeným stupňom aglutinácie.

Samostatným tematický okruh tvorí vývin substantív pôvodných spoluhláskových kmeňov. Z rozsiahlej problematiky na ilustráciu uvádzame aspoň unifikačné tendencie tvarotvorného základu pôvodných **n*-kmeňov (typ **kamy*, * *vymę*, * *imę*, **bermę*, **temę*, **sěmę*, **slěmę*...) ako poznatok o tom, že morfologický vývin na obmedzenom území ovplyvnili aj unifikačné tendencie tvarotvorného základu tak, že súčasťou pôvodnej nominatívnej formy sa stala alosubmorfa nepriamych pádov: **vymę* > *vemeno*[12]. Preto podoby odvodené od pôvodného východiskového tvaru treba interpretovať nielen morfologicky, ale komplexne[13], v prvom rade ako prechod od základných tvarov k sekundárnym podobám, ktoré sú dôsledkom reštrukturalizácie pôvodných prvkov gramatického systému na jednej strane a svedectvom systémového prehodnocovania morfologického statusu a unifikácie nových tvarov vo funkčnej gramatickej štruktúre.[14] Tieto procesy sú prirodzené a spontánne, nevykonali sa vo všetkých areáloch rovnomerne a premietli sa do nich špecifické jazykové, historicko-spoločenské, medzijazykové areálové znaky konkrétnych území, najmä meniace sa jazykové vedomie používateľov konkrétnych jazykových útvarov. Vnútroparadigmaticky unifikovanými tvarmi nominatívu singuláru typu *vemeno* sa vyznačuje západná a východná časť slovenských nárečí a kompaktný areál moravských a českých nárečí; v stredoslovenskom areáli neeliminovalo paralelné využívanie pôvodných východiskových podôb **vymę* s adekvátnymi hláskoslovnými zmenami.[15]

Dôležitým fenoménom jednotlivých jazykových oblastí z hľadiska ich prirodzeného morfologického vývinu je skutočnosť, že v rámci *Slovanského jazykového atlasu* – s ohľadom na jeho metodológiu, veľkosť areálu a interpretačné možnosti – hovoríme o základných diferen-

---

[9] Brozović, Dalibor – Ivić, Pavle: Jezik, srpskohrvatski, hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod Miroslav Krleža, 1988, s. 21.

[10] V legende sa kurzívovaným veľkým písmenom *R* naznačuje prítomnosť predpokladanej podoby, ktorá sa zachovala len v českých a moravských nárečiach.

[11] Жиго, Павол: К проблеме картографирования субстантивных парадигм в диалектах славянских языков. Грамматика славянских языков. Механизмы эволюции. Утраты и инновации. Историко-типологические явления. Ред. Л. Э. Калнынь. Москва: Институт Славяноведения Российской Академии Наук, 2013, s. 37 – 47.

[12] Podrobnejšie Žigo, Pavol: Vývin substantívnej deklinácie v slovanských jazykoch. Bratislava: Univerzita Komenského, 2017, s. 61 a n.

[13] Pozri Múcsková, Gabriela: Jazykové zmeny v historickom vývine gramatických tvarov z aspektu gramatikalizácie. Bratislava: Univerzita Komenského, 2016, s. 8.

[14] Krupa, Viktor: Jednota a variabilita jazyka. Bratislava: Veda, 1980, s. 36.

[15] Atlas slovenského jazyka. Zv. 2. Red. Jozef Štolc. Bratislava: Veda 1981, s. 16, Český jazykový atlas. Zv. 3. Red. J. Balhar. Praha: Akademie věd České republiky, 1999, s. 176.

ciačných tendenciách morfologickej roviny z hľadiska areálovej makroštruktúry, t. j. z pohľadu jazykovej diferenciácie území podľa vytýčenej bodovej siete 853 výskumných lokalít. Tento vyčerpávajúci opis vnútornej typologickej charakteristiky skúmaných jazykových území však musí mať oporu v doplňovaní predpokladaných tendencií na základe mikroštruktúr jednotlivých areálov, na základe hlbšieho výskumu a interpretácie stavu podľa národných nárečových atlasov s hustejšou sieťou výskumných lokalít, resp. sa musia opierať o stav na pozadí prirodzených útvarov z predspisovných období jednotlivých jazykov. Konštatovanie Ľ. Ďuroviča o tom, že „...klasifikácia na základe reflexov za praslovanské hláskové skupiny vychádza zo stavu spred vyše 1000 rokov a úplne ignoruje špecifiká, ktoré sú typické pre slovanské jazyky v období ich samostatného vývinu“ (... классификация на основании рефлексов определённых праславянских звуковых сочетаний исходит из положения свыше 1000 лет тому назад и полностью игнорирует то специфическое, что отдельные славянские языки выработали в течение своего самостоятельного развития...“)[16] je tak z hľadiska interpretácie morfologickej problematiky slovanských jazykov výsostne inšpirujúce a doterajšie výskumy prirodzených gramatických tvarov z rozsiahleho celoslovanského územia ho potvrdzujú. Niekoľko príkladov z morfologickej problematiky *Slovanského jazykového atlasu*, konkrétne skloňovania substantív, poukazuje na potrebu uplatniť pri interpretácii morfologickej problematiky rozsiahleho slovanského areálu komplexný prístup: od charakteristiky genetickej podstaty morfologických javov cez vývin ovplyvnený vnútroparadigmatickými aj medziparadigmatickými analogickými procesmi po doplnenie o nevyhnutný aspekt – tlaky internej a externej povahy – až k súčasnému stavu, k zložitej areálovej distribúcii javov ako výsledku prirodzených zmien. Postupná rekonštrukcia súčasných tvarov a ich synchronická aj diachronická interpretácia odhaľuje vysokú poznávaciu hodnotu materiálu *Slovanského jazykového atlasu*. Problematika jeho jednotlivých zväzkov poukazuje na potrebu presnej a presvedčivej metodológie interpretácie heuristického materiálu ako prirodzeného obrazu slovanských jazykov z ich genetického, areálového aj typologického hľadiska.

Развитие склонения имен существительных в диалектах славянских языков

Pavol Žigo

Статья *Развитие склонения имен существительных в диалектах славянских языков* является интерпретацией результатов картографической обработки всех славянских диалектов в рамках проекта *Общеславянский лингвистический атлас*. В связи с результатами развития фонологических структур автор приводит основные интеграционые и дифференциальные тенденции стабилизации избранных именных парадигм в славянских диалектах и подчёркивает необходимость комплексного генетического, ареального и типологического подхода их интерпретации.

[16] Pozri vyššie Дюрович, Любомир: Типология флективной основы в славянских языках, op. cit., s. 225; Ďurovič, Ľubomír: O slovenčine a Slovensku, op. cit., s. 125.

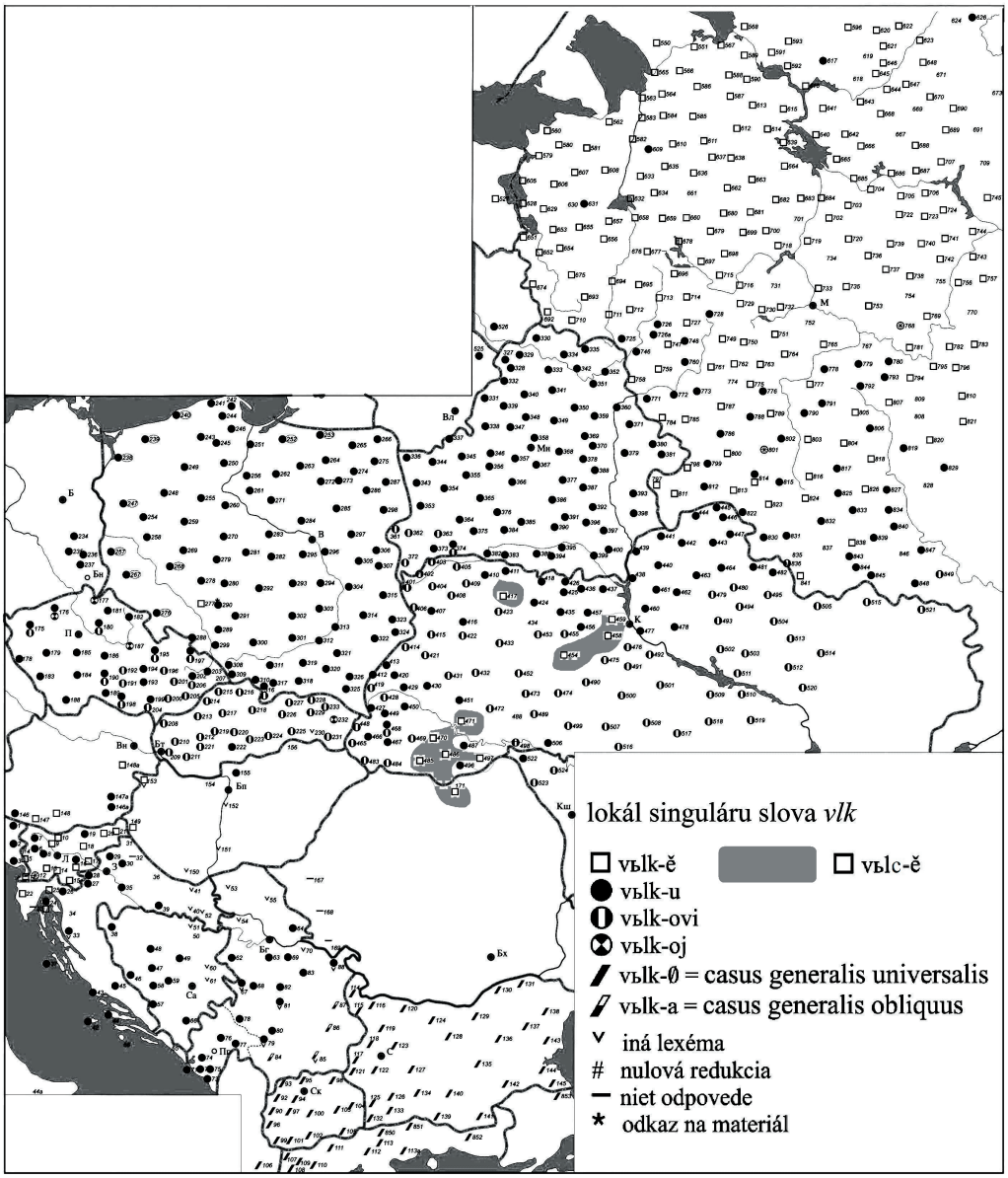

Obr. 2. Lokál singuláru slova *vlk*.

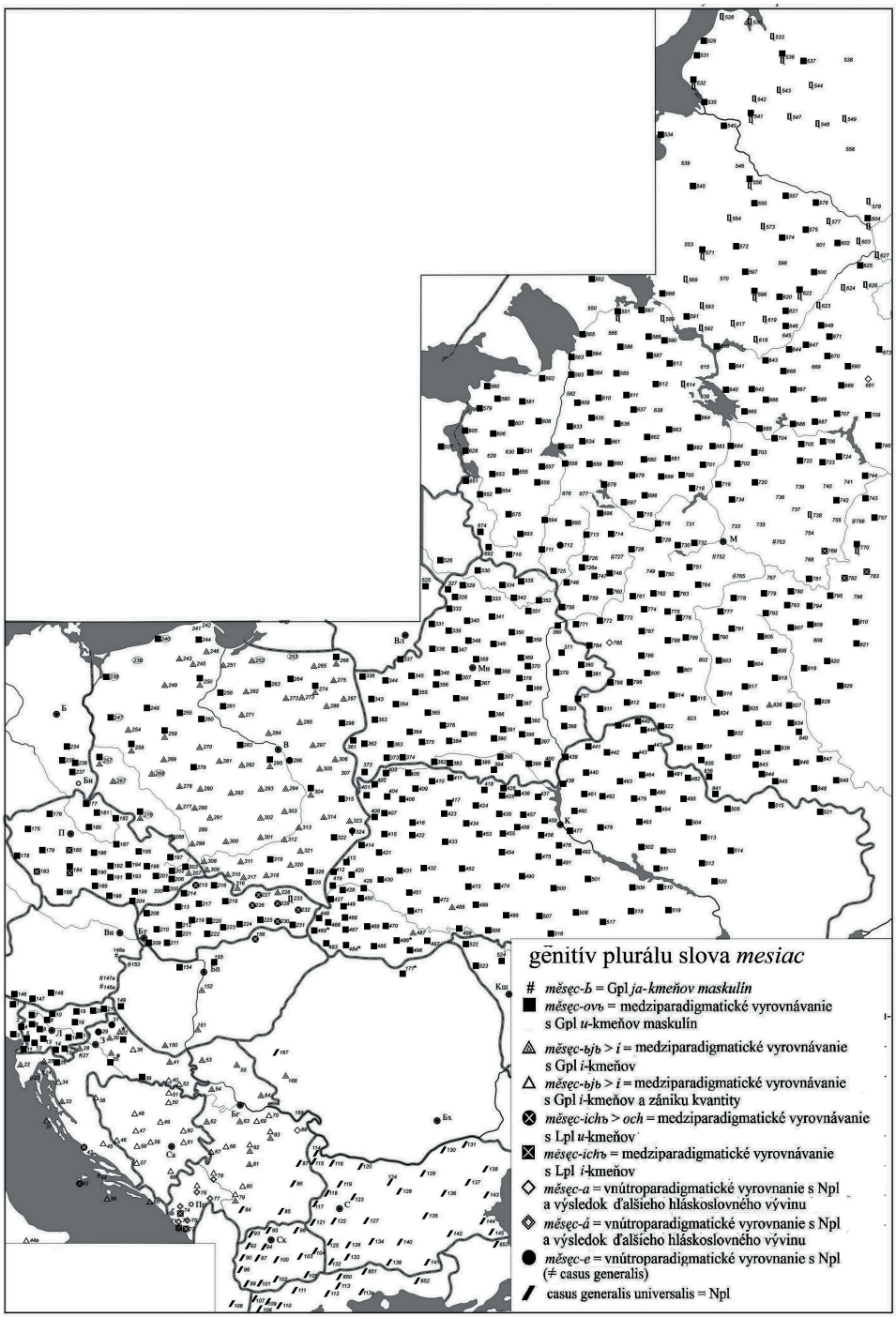

Obr. 3. Genitív plurálu slova *mesiac.*

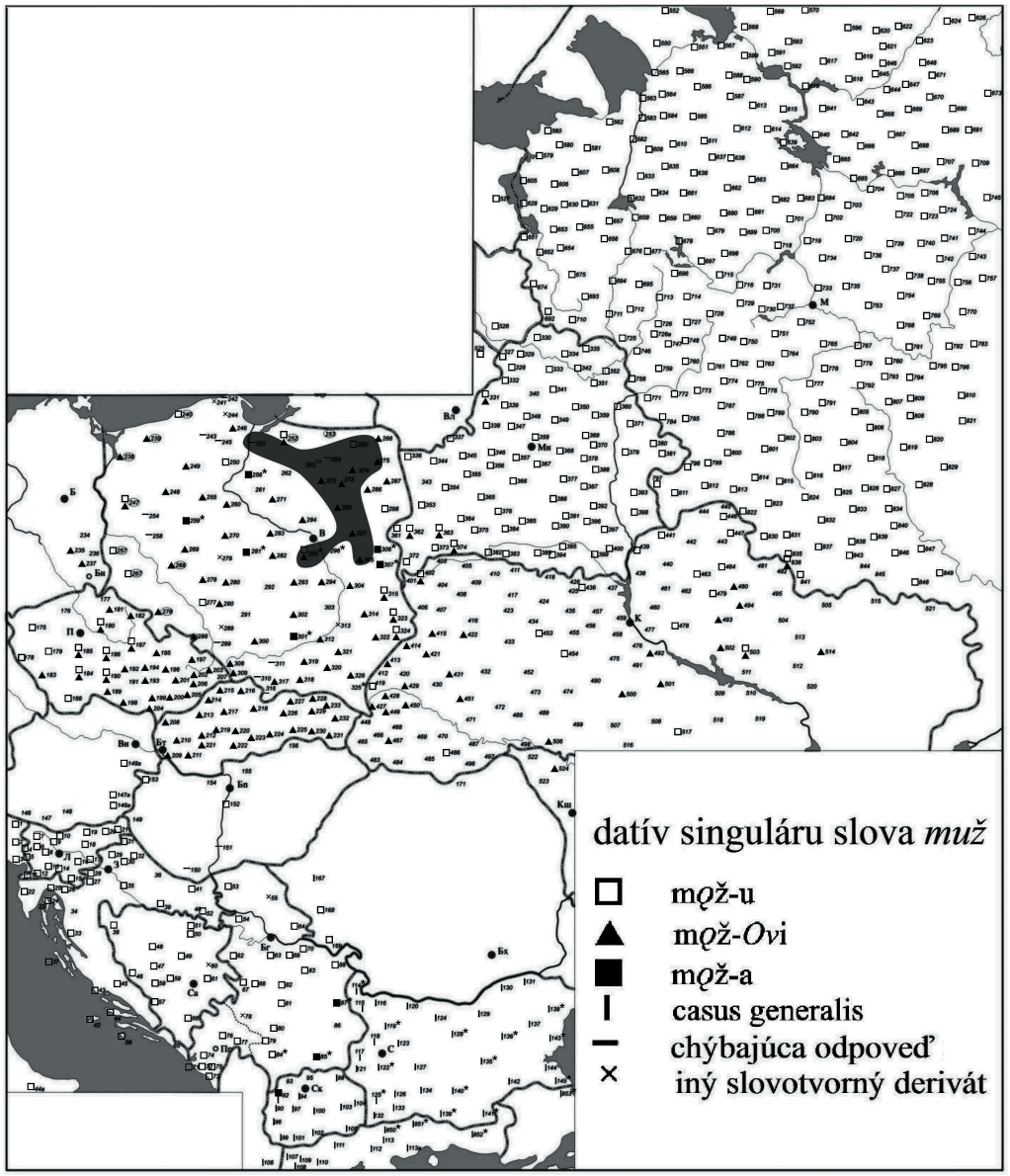

Obr. 4. Datív singuláru slova *muž.*

Obr. 5. Lokál singuláru slova *brat*.

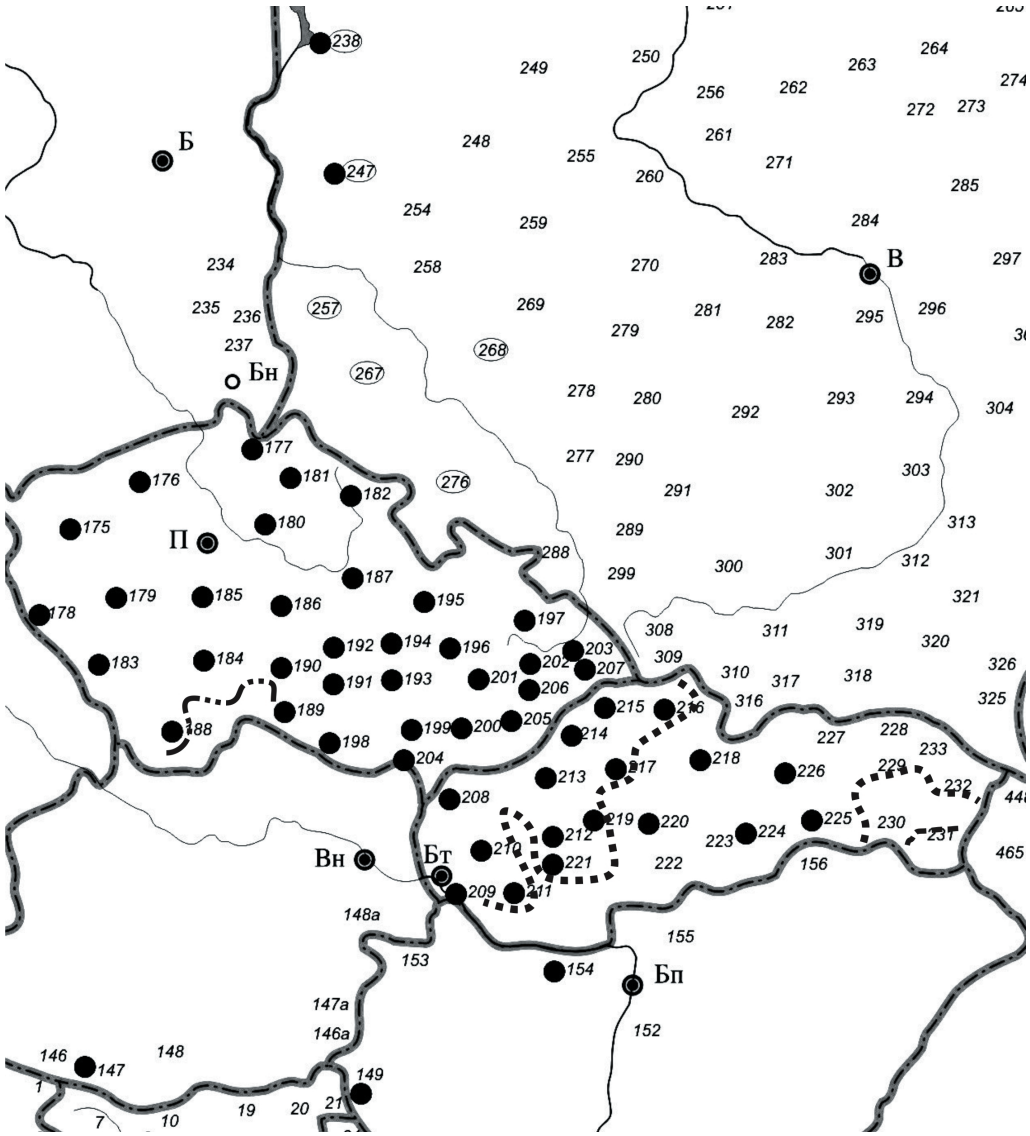

Obr. 6. Vyrovnávanie tvarotvorného základu nominatívu singuláru pôvodných *n*-kmeňov typu **vymę* > *vemeno* podľa nepriamych pádov, typické pre areály českých a moravských nárečí a izoglosou vymedzenej časti západoslovenských a východoslovenských nárečí.[17]

[17] Jednotlivé záznamy z poľského územia sú dôsledkom presídľovania obyvateľstva po 2. svetovej vojne z východnej časti územia, doklady z chorvátskych lokalít na území Rakúska a Maďarska hodnotíme ako nepravidelné jazykové zmeny.